

Kulturdepartementet
Medieenheten
103 33 Stockholm

Departementspromemorian (Ds 2009:68) "Driftsstödet till dagspressen"

Tidningsutgivarna (TU) har getts tillfälle att yttra sig över rubricerad departementspromemoria och vill anföra följande.

1 Övergripande synpunkter

I promemorian lämnas förslag på ändringar av nivåerna och villkoren för framför allt det s k storstadstidningsstödet. Förslagen sammanfaller med innehållet i den skrivelse som regeringen den 22 december 2009 lämnat till EU-kommissionen i anledning av de krav på ändringar som kommissionen ställt för att presstödsystemet ska vara förenligt med den inre marknaden.

Remissförfarandet kan i det perspektivet synas något överflödigt eftersom regeringen i och med skrivelsen i de stora dragen redan har tagit ställning. De förslag som nu lämnats är dessutom villkorade av kommissionens godkännande och utredaren reserverar sig därför för att "ytterligare ändringar eller villkor kan komma att behöva införas".

TU noterar att promemorian inte innehåller några närmare överväganden kring presstödet som sådant utan mera har karaktär av en teknisk anpassning för att det ska komma i bättre överensstämmelse med EU:s statsstödsregler. Än mindre ges något uttryck för hur regeringen mera övergripande ser på dagspressens funktion i samhället och hur man anser sig på bästa sätt kunna säkerställa åsiktsmångfalden.

Det mediepolitiska landskapet är i dag ett helt annat än vad det var när driftsstödet en gång infördes. Är syftet med den statliga presspolitiken då alltjämt detsamma? Svaret på den frågan kräver en sammanhållen mediepolitisk strategi och hållning och en sådan diskussion handlar givetvis inte bara om presstödet.

I dag spretar mediepolitiken. Å ena sidan ges exempelvis ett driftsstöd till Svenska Dagbladet, å andra sidan tas uppåt 15 miljoner kronor omedelbart tillbaka från samma tidning i form av reklamskatt. Å ena sidan är momsens 6 %

på en tryckt dagstidning, å andra sidan är den 25 % på en exakt likadan pdf-tidning.

Och för bara några månader sedan lämnades ett förslag om pliktexemplar av elektroniska dokument – däribland dagstidningssajter – som i praktiken innebär att varje fil på en sajt ska levereras och kategoriseras var för sig, innan den skickas till Kungliga Biblioteket. Att utveckla och underhålla system som kan hantera den uppgiften är oerhört resurs- och kostnadskrävande, men överlämnades utan några betänkligheter till branschen att hantera. Exempler kan göras fler.

TU efterlyser därför en i praktisk handling sammanhållen mediepolitik för framtiden som också ger uttryck för en grundläggande syn på dagspressens och mediernas betydelse i samhället.

2. Huvudförslagen om ändringar av driftsstödet

Den stora förändringen är att beräkningen av det allmänna driftsstödet till medelfrekventa dagstidningar och storstadstidningar i fortsättningen ska beräknas enligt samma regel i presstödsförordningen. Därutöver föreslås ett extrastöd riktat till storstadstidningar. Som skäl för detta anförs de extra kostnader dessa tidningar har, dels på grund av konkurrenssituationen på de aktuella tidningsmarknaderna, dels på grund av de nettokostnader som finns på grund av de särskilda krav som ställs på storstadstidningar i presstödsförordningen. Extrastödet får maximalt uppgå till 50 % av nettokostnaderna för dessa särskilda krav och ska redovisas i en särskild ansökan. Det sammanlagda driftsstödet får inte överstiga 45 miljoner kronor.

I promemorian argumenteras utförligt för förslaget. Det föreslagna upplägget med ett allmänt driftsstöd och ett extrastöd som är direkt kopplat till genomlysta extrakostnader kan givetvis ha större förutsättningar att i en EU-rättslig bedömning vinna gehör än ett enda allmänt driftsstöd till storstadstidningar. Samtidigt är det väl bekant att takbeloppet om just 45 miljoner kronor är resultatet av en politisk kompromiss snarare än en EU-rättslig analys.

Enligt TU:s bedömning går det inte att ha någon bestämd uppfattning om huruvida de föreslagna förändringarna låter sig förenas med EG-rätten. TU vill dock understryka vikten av att regeringen åtminstone för sin del är komfortabel med förslagen, så att man i slutänden inte frånhänder sig makten till en prövning i EG-domstolen.

3. Driftstödet andel av kostnaderna

I utredningen föreslås gränser för hur stor andel av tidningarnas kostnader som får täckas av driftsstöd, närmare bestämt 40 % för hög- och medelfrekventa tidningar och 75 % för lågfrekventa tidningar.

Förslaget har funnits med i en tidigare departementspromemoria (Ds 2008.25). TU tillstyrkte förslaget då och har samma ståndpunkt nu.

4. Villkor om användningen av stödet

I utredningen föreslås att driftsstöd endast ska få användas för att täcka kostnader som är knutna till utgivningen av en tidning. Förslaget avser alla stödberättigade tidningar och de ska årligen i efterhand lämna in en övergripande redovisning till Presstödsnämnden.

Det är svårt att invända mot grundtanken med förslaget, d v s att säkerställa att driftsstödet används för den bidragssökande tidningens kostnader och att det därmed främjar mediemångfalden.

5. Övergångsbestämmelserna

Regeringen föreslår att de nuvarande övergångsbestämmelserna till Presstödsförordningen slopas. Endast en av dessa bestämmelser har någon materiell betydelse och är ett undantag som tillkom i samband med sänkningen av kravet på hushållstäckningsgrad från 40 till 30 %. Den berör endast ett företag – Lysekilsposten AB.

TU konstaterar att situationen knappast är annorlunda i dag än vad den var när bestämmelsen tillkom. Konsekvenserna av att avskaffa övergångsbestämmelsen måste därför beaktas, d v s om det i praktiken innebär risk för att utgivningen av tidningen äventyras. Skulle ett sådant förslag ändå genomföras är det TU:s mening att det måste förenas med avtrappningsregler under en övergångstid på samma sätt som för tidningar som av andra skäl inte längre kvalificerar för driftsstöd.

Stockholm den 5 februari 2010

TU